

SAKKOKTATÓ KÉPZÉS

Tanterv

Ezen dokumentáció a *Sportedző sakk sportágban* OKJ-s tanfolyam (képzés azonosító: **54 81 02**) és a *Sportoktató sakk sportágban* OKJ-s tanfolyam (képzés azonosító: **31 813 01**) gyakorlati részéhez készült, mint követendő tanterv. A képzésen a résztvevők betekintést kapnak a sakkoktatás módszertanába, a lépések megtanításától egészen a mesterei szint eléréséig.

A tanterv két fő részre tagolódik:

- 1. Nevelőedzői rész,**
- 2. Mester edzői rész.**

A nevelőedzői rész foglalkozik az alapvető pedagógus kompetenciákkal, a játék megszerettetésével, sakk alapjainak megtanításával, míg a mester edzői rész a már versenyezni szándékozó, a tudásában körülbelül 1400-as értékszámot elért tanítványokkal foglalkozó edző további kompetenciáit és feladatait részletezi.

Nevelőedzői rész

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Pszichológiai alapok	Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Nem szükséges.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	A neveléshez, oktatáshoz szükséges minimális szintű pszichológiai tudás átadása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Az óvodás és kisiskolás gyerekek életkori sajátosságai és a velük való megfelelő bánásmód.	Az oktatójelöltnek ezen anyag végére tisztában kell lennie az óvodások és kisiskolások életkori sajátosságaival, a megfelelő határokkal, a motiválás tényezőivel, a pozitív kommunikációval és fegyvelméssel, a megfelelő visszajelzések adásával.	Pozitív Fegyvelmezés, KÉK nevelés, T.E.T – Tanári hatékonyság fejlesztése
Kulcsfogalmak	motiváció, keretek, dicséret, ösztönzés, értékelés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Pedagógiai alapok	Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Nem szükséges.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	A tanításhoz szükséges minimális szintű pedagógiai tudás átadása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Pedagógiai munkaformák, módszerek, kompetenciák.	Az oktatójelöltnek ezen anyag végére tisztában kell lennie az alapvető pedagógiai munkaformákkal, módszerekkel, a kérdező technikával, a szakköri problémamegoldással és egyéb pedagógusi kompetenciákkal.	T.E.T. – Tanári hatékonyság fejlesztése, Pszichológia pedagógusoknak, Didaktika
Kulcsfogalmak	munkaforma, módszer, hatalomelmélet, pedagógusi kompetenciák	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Sakkoktatás általános jellemzői	Órakeret: 4 óra
Előzetes tudás	Pszichológiai és pedagógiai alapok.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	A mese és bábjáték mint pedagógiai módszer ismertetése, valamint a sakktanítás általános jellemzőinek (a használandó pedagógiai módszerek, munkaformák, javasolt szakköri létszám, stb.) megismerése.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Mesélés, bábjáték, sakktanítás óvodákban és iskolákban, gyermekközpontúság.	Az oktatójelöltnek ezen anyag végére tisztában kell lennie a mesélés és bábjáték alapjaival, a gyermekközpontú tanítás előnyeivel és feltételeivel, valamint a sakktanítás általános jellemzőinek részleteivel.	Játékos sakktanítás
Kulcsfogalmak	gyermekközpontúság, mese, bábjáték, gondolkodásmód fejlesztése, tananyag és annak felosztása, óvodai és iskolai sakk, létszám, óra felosztása, házi feladat, modern eszközök a sakkoktatásban	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Ismerkedés a sakkal	Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Pszichológiai és pedagógiai alapok, valamint a sakkoktatásról általánosan részben tárgyalt fogalmak.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	A sakkjáték alapjainak (menetmódok, sakkadás, mattadás) tanítási lehetőségei.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Bábuk menetmódjai, sakkadás, mattadás.	Az oktatójelöltnek ezen anyag végére tisztában kell lennie a bábuk menetmódjainak és a sakkadás, valamint a mattadás tanítási lehetőségeivel.	Játékos sakktanítás
Kulcsfogalmak	futó, huszár, bástya, király, vezér, gyalog, sakkadás, mattadás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. A sakkjáték alapjai	Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Pszichológiai és pedagógiai alapok, a sakkoktatásról általánosan részben tárgyalt fogalmak, valamint a sakkjáték alapjai rész anyaga.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató ismerje meg azokat az alapelveket, összefüggéseket, melyek szükségesek a tanítványok kövekező szinte juttatásához (az értékszám megszerzéséhez).	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Alapelvek, fejlődés, stratégiai alapok, taktika	Az oktatójelöltnek ezen anyag végére tisztában kell lennie azzal, hogy az alapvető sakkszabályok megtanítása után hogyan segítse elő a tanítvány fejlődését egészen addig, hogy az megszerezze az értékszámot.	Játékos sakktanítás, Blokh: Kombinációs enciklopédia
Kulcsfogalmak	támaszpont, nyílt vonal, sakkelvek, taktikai motívumok stb.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Feladványok	Órakeret: 6 óra
Előzetes tudás	A sakkjáték alapvető szabályai.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató ismerje meg a feladvány készítés fortélyait, elveit, az alapvető képességfejlesztő feladványok, valamint a magasabb szintű kombinációs feladványok típusait, azok egymásra épülését.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Feladványok készítése, felhasználása	Az oktatójelöltnek ezen anyag végére tisztában kell lennie a feladványkészítés részleteivel, a feladványok típusaival, azok nehézségi szintjével és egymásra épülésével.	Játékos sakktanítás, Blokh: Kombinációs enciklopédia, Mészáros András kombinációs könyvei.
Kulcsfogalmak	feladványok, taktika, motívumok	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Kiegészítő sakkjátékok, könyvek	Órakeret: 6 óra
Előzetes tudás	A sakkjáték alapvető szabályai.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató ismerje meg azokat a sakktáblán játszható játékokat, melyek jó kiegészítői lehetnek a sakk szakkörnek, valamint a képességfejlesztésnek. Ezeken felül ismerje meg azokat a forrásanyagokat, könyveket, melyek hasznosak lehetnek a tanítás folyamatában.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Sakktáblán játszható egyéb játékok, könyvek, források.	Az oktatójelöltnek ezen anyag után tisztában kell lennie a sakktáblán játszható egyéb sakk varinásokkal, melyekkel színesebbé teheti a szakköreit és új utat nyithat meg a képességfejlesztésben.	Játékos sakktanítás, 200 játék a sakktáblán
Kulcsfogalmak	bombasakk, két lépéses sakk, szellemsakk, varázssakk	

Mester edzői rész

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Oktatáselméleti alapvetések	Órakeret: 6 óra
Előzetes tudás	Nem szükséges.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató ismerje meg az oktatási folyamat koncepció és elvi alapú megközelítését, annak különféle szempontjait.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Felépített, tematizált oktatás, elvi alapú oktatás	Az oktató ismerje meg a tematikus, felépített oktatási módszer valamint az elvi alapú megközelítés fogalmát, ismerje ezen módszerek lényeges elemeit, legyen tudatában annak, hogy miért is hatékonyabbak ezek a többi oktatási formánál.	
Kulcsfogalmak	egyenrangú és egymásra épülő információk, szabályok, elvek, érthető és egyszerű megfogalmazás, ismétlés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. Az oktatásban részvevő személyek		Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Pszichológiai és pedagógiai alapismeretek.		
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató ismerje meg az oktatási folyamatban részvevőkre vonatkozó általános elvárásokat, a velük kapcsolatos jellegzetes viselkedési formákat, és a gyakorlatban felmerülő jellemző problémákat. Ismerje meg a tipikus problémák hátterét és azok kezelési technikáit.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
Edző, tanítvány, szülő.	Az oktató ismerje meg az edzővel szemben támasztott szakmai, pszichológiai, pedagógiai követelményeket, valamint a tanítványokkal és a szülőkkel való kapcsolattartást, azok szóba jöhető problémáit és kezelési technikáit.		
Kulcsfogalmak	hitelesség, a tudás átadásának képessége, önképzés, saját módszerek kialakítása, tanítvány-központú oktatás, értelmezési törekvés, mentális és fizikai képességek, sakkbeli képességek, versenyzői adottságok, kreativitás, szorgalom, motiváltság, tolerancia, alkalmazkodás a versenyhelyzethez, együttműködés, reális célok és elvárások egyeztetése, túlzott elvárások és elfogultság kezelése		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	10. Képzési formák		Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Pszichológiai, pedagógiai ismeretek.		
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató ismerje meg a különféle képzési formák fajtáit, azok lényeges hasonlóságait és különbségeit. Legyen tisztában avval, hogy melyik oktatási formát mire lehet/érdemes használni. Ismerje meg a tipikus problémákat a képzés során és azok kezelési módszereit.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
Egyéni képzés, csoportos képzés.	Az oktató ismerje az egyéni és csoportos oktatás lehetőségeit. Legyen tisztában avval, hogy mire lehet, mire érdemes használni azokat. Ismerje az egyéni és csoportos oktatás során felmerülő gyakori problémákat és azok kezelési lehetőségeit.		
Kulcsfogalmak	személyre szabott oktatás, megfelelő szinten megnyitások megismertetése, általános és speciális tréning, kapcsolatteremtés, a tanítvány erős és gyenge oldalainak feltérképezése, csoportdinamika, általános sakkelvek, kapcsolatteremtés, konfliktuskezelés, módszer váltás, figyelem fenntartása, fegyelmezés, a határok kijelölése és betartatása, passzív résztvevők bevonása, váltakozó szintű oktatás		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	11. Az oktatás gyakorlati szempontjai, ismeretei	Órakeret: 18 óra
Előzetes tudás	Nem szükséges.	
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató ismerje meg az oktatás gyakorlatában felmerülő szempontokat, tipikus problémákat, technikákat.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Módszertani szempontok, oktatási technikák, sakkszakmai szempontok.	Az oktató legyen tisztában az oktatási módszertani aspektusaival és igyekezzon azokat a gyakorlatban is alkalmazni. Az oktató legyen tisztában a különféle oktatási technikákkal és igyekezzon azokat a gyakorlatban is alkalmazni. Válassza ki, hogy a megismert módszerek közül melyek illenek leginkább a saját személyiségéhez, valamint ismerje meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján fel tudja építeni a képzését.	
Kulcsfogalmak	segítség adása, ismétlés, házi feladat, egyszerűtől a bonyolultig, versenyszituációhoz közelítő oktatói forma kialakítása, önálló gondolkodásra és problémamegoldásra nevelés, a sakkoktatás körülményei, dialogikus és előadói módszer, kérdező formák, technikák, figyelem fenntartása, módszerváltás szükségességének felismerése, interaktivitás, improvizációs készség, saját nyelv kialakítása, hasonlatok, kapcsolatteremtés, fejben számolás, következményekkel való szembesítés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	12. Versenyzés, versenyeztetés		Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	Pszichológiai, pedagógiai alapismeretek.		
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató ismerje meg a versenyzés közben felmerülő jellemző problémákat és azok kezelési módszereit. Ismerje meg azokat a szempontokat, amelyekre érdemes odafigyelnie a tanítvány versenyzése, versenyeztetése közben.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
Versenyzés, versenyeztetés.	Az oktató legyen tisztában a versenyzés közben felmerülő tipikus problémákkal és azok kezelési módszereivel. Ismerje azokat a szempontokat, amelyekre érdemes odafigyelnie a tanítvány versenyzése, versenyeztetése közben.		
Kulcsfogalmak	higgadtság megőrzése, stressz feloldása, siker és csalódás kezelése, motiválás, optimális versenyzési lehetőségek megteremtése, a versenyzés gyakorisága, a hosszútávú tendenciák figyelembevétele, snell-, rapid- és normál játékidejű versenyek, Élőpontszámmal kapcsolatos kérdések, az edzések és a versenyzés megfelelő aránya, a hibák megbeszélésének időzítése, a gondolkodási idő felhasználásának optimalizálása		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	13. Egyéb gyakorlati aspektusok		Órakeret: 8 óra
Előzetes tudás	Nem szükséges.		
A tematikai egység fejlesztési céljai	Az oktató legyen tisztában mindazon gyakorlati kérdésekkel, amikről az eddigiekben még nem esett szó.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények		Kapcsolódási pontok
Sakkozói szintek, önálló munka, tanítvány továbbadása.	Az oktató legyen tisztában a reális célok kitűzésével, a különböző sakkozói szintekkel és a tanítványok továbbadásának részleteivel.		
Kulcsfogalmak	a sakkozás elkezdésének ideje, önálló munka, reális célok kitűzése (hobby szint, versenyzői szint, komoly sakkozói szint), a tanítvány továbbadása		

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>14. Középhaladó szint (1200-1800 Élőpont): kiemelten fontos oktatási témák</p>	<p>Órakeret: 36 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Megfelelő szintű sakk tudás, a szükséges tananyag beható ismerete.</p>	
<p>A tematikai egység fejlesztési céljai</p>	<p>Az oktató ismerje meg azokat a témákat, témaköröket, amelyeket az 1400-1800 Élőpont közötti tartományban feltétlenül szükséges tudni és oktatni a tanítvány optimális fejlődése érdekében.</p>	
<p>Tevékenységek/ismeretek</p>	<p>Követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Kiemelten fontos oktatási témák 1200 és 1800 élőpont közötti tantványokhoz.</p>	<p>Az oktató legyen tisztában azokkal a témákkal, témakörökkel, amelyeket az 1400-1800 Élőpont közötti tartományban feltétlenül szükséges tudni és oktatni.</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>taktikai látásmód kialakítása, a támadás alapelvei, stratégiai alapfogalmak, a változatszámolás alapismeretei, az alapvető centrumtípusok ismerete</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>15. Haladó szint (1800-2200): kiemelten fontos oktatási témák</p>		<p>Órakeret: 36 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Megfelelő szintű sakktudás, a szükséges tananyag beható ismerete.</p>		
<p>A tematikai egység fejlesztési céljai</p>	<p>Az oktató ismerje meg azokat a témákat, amelyeket az 1800-2200 Élőpont közötti tartományban feltétlenül szükséges ismerni és oktatnia a tanítvány optimális fejlődése érdekében.</p>		
<p>Tevékenységek/ismeretek</p>	<p>Követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Kiemelten fontos oktatási témák 1800 és 2200 élőpont közötti tantványokhoz.</p>	<p>Az oktató legyen tisztában azokkal a témákkal, témakörökkel, amelyeket az 1800-2200 Élőpont közötti tartományban feltétlenül szükséges ismerni és oktatni.</p>		
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>általános középjáték és végjátékelvek, a megnyitások megfelelő szintű ismerete, profilaxis, változatszámítás megfelelő szintű ismerete</p>		

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>16. Mesteri szint (2200-2400): kiemelten fontos oktatási témák</p>	<p>Órakeret: 36 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Megfelelő szintű sakk tudás, a szükséges tananyag beható ismerete.</p>	
<p>A tematikai egység fejlesztési céljai</p>	<p>Az oktató ismerje meg azokat a témákat, amelyeket a 2200-2400 Élőpont közötti tartományban feltétlenül szükséges ismerni és oktatnia a tanítvány optimális fejlődése érdekében.</p>	
<p>Tevékenységek/ismeretek</p>	<p>Követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Kiemelten fontos oktatási témák 2200 és 2400 élőpont közötti tantványokhoz.</p>	<p>Az oktató legyen tisztában azokkal a témákkal, témakörökkel, amelyeket az 2200-2400 Élőpont közötti tartományban feltétlenül szükséges ismerni és oktatni.</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>profilaktikus gondolkodásmód kialakítása, a változatszámítás bonyolult, magas szintű módszereinek, technikáinak elsajátítása és fokozatos alkalmazása</p>	